

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของการศึกษาการใช้เรื่องรักร่วมเพศในนวนิยายไทย พ.ศ. 2516-พ.ศ. 2525

ความเป็นมาของปัญหา

ปัจจุบัน นวนิยายเป็นรูปแบบวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดีที่สำคัญที่สุดรูปแบบหนึ่ง¹ แม้นวนิยายไทยจะมีอายุยาวนานถึง 83 ปี* แต่พัฒนาการของนวนิยายคงเป็นไปอย่างเชื่องช้า ส่วนใหญ่นวนิยายไทยที่ได้รับความนิยมอย่างสูงยังคงเป็นนวนิยายรัก² ทั้งนี้เพราะภาวะของนักเขียนไม่ว่าในสมัยใด ต้องผูกพันกับปัจจัยสำคัญสามประการคือ สภาวะความเป็นไปของสังคม นายทุนหรือสำนักพิมพ์ และผู้อ่าน³ ผู้อ่านนับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นตัวกำหนดความต้องการของตลาด ซึ่งมีผลกระทบต่อแนวทางการเขียนของนักเขียน เพราะนักเขียนบางคนเขียนเพื่อสนองความต้องการของตลาดและบางคนก็ตามใจผู้อ่าน ถ้าผู้อ่านต้องการเรื่องแบบใด

¹ ตรีศิลป์ บุญยจร, นวนิยายในระบอบทศวรรษ : ย่อสังเกตุบางประการ (กรุงเทพมหานคร : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525), หน้า ข.

* โดยนับจากเรื่องแปลเรื่อง "ความพยาบาท" ของแม่วัน ซึ่งแปลจากนวนิยายภาษาอังกฤษเรื่อง Vendetta ของ Marie Corelli รวมทั้งพิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2443 ถือว่าเป็นนวนิยายแปลเรื่องแรกของประเทศไทย.

² สันติ ทองประเสริฐ, "วิวัฒนาการของเนื้อหานวนิยายไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2476 ถึง พ.ศ. 2517," วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, หน้า 122.

³ รัญจวน อินทรกำแหง, "แนวโน้มนักเขียนไทยปัจจุบัน" ใน วรรณกรรมวิจารณ์ (กรุงเทพมหานคร : ดวงกมล, 2518), 1 : 171-175.

ตัวละครแบบใดก็สนองให้ดังใจ¹ ยศ. วัลลภเสถียร กล่าวไว้ นับตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 นักอ่านส่วนใหญ่เป็นสตรี ซึ่งนิยมอ่านนวนิยายของนักเขียนหญิงด้วยกันเอง² ดังนั้น สภาพของนวนิยายจึงหนีไม่พ้นเรื่องรักหรือชีวิตครอบครัว

อย่างไรก็ตาม แม้งานเขียนประเภทพาฝันจะได้รับความนิยม แต่ด้วยความเคลื่อนไหวทางสังคม การเมืองและเศรษฐกิจ ทำให้นักเขียนต้องปรับปรุงตนเอง ไม่สามารถเขียนเรื่องจากความเพ้อฝันเพียงอย่างเดียว ดังที่เสถียร จันทิมาธร เสนอความเห็นไว้ว่า นวนิยายที่จะประสบความสำเร็จนั้น เป็นงานที่สร้างจากความฝันที่มีรากฐานจากความเป็นจริงของชีวิต ด้วยหมดลุ่มมือสำหรับนักเขียนที่เขียนประเภท "เขาและเธอหนึ่งคู่อยู่ใต้ต้นเฟอเก็ทมีนอต"³ นักเขียนที่ปรารถนาความสำเร็จจึงต้องปรับปรุงงานของตนให้ทันต่อยุคสมัย แม้คำว่าความสำเร็จนั้นจะสามารถตีความได้สองประเด็น คือสำเร็จในด้านการเขียนหรือในด้านการขาย แต่ทั้งสองประการเป็นความใฝ่ฝันของนักเขียน

ด้วยเหตุนี้ นักเขียนที่นิยมเขียนนวนิยายแนวชีวิต จึงพยายามพัฒนาเนื้อหาโดยลัดแทรกทัศนคติทางสังคมในวงกว้างขึ้น เป็นที่น่าสังเกตว่าในระยะ พ.ศ. 2516-พ.ศ. 2525 นักเขียนหลายคนนิยมนำเรื่องรักร่วมเพศมาใช้ในนวนิยาย ทั้งใช้สร้างเป็นแก่นเรื่องและสร้าง

¹ เลตนา นาควัลละ, "วัฒนธรรมทางหนังสือ" ใน ทฤษฎีเบื้องต้นแห่งวรรณคดี (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์เนต, 2521), หน้า 28-29.

² ยศ. วัลลภเสถียร, "ผลประโยชน์จากการประพันธ์ที่พวกนักประพันธ์ได้รับ" ใน การประพันธ์และนักประพันธ์ของไทย (กรุงเทพมหานคร : แพร่พิทยา, 2506), หน้า 446-447.

³ เสถียร จันทิมาธร, "คนเขียนหนังสือคือนักฝันที่ยืนอยู่กับความเป็นจริง," ใน คนอ่านหนังสือ (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, 2525), หน้า 16-17.

เป็นตัวละคร นี้เป็นความใหม่ โดยเฉพาะในการสร้างตัวละครนั้น อาจเรียกได้ว่าเป็นการ ปฏิวัติการสร้างตัวละครครั้งยิ่งใหญ่ เพราะแต่เดิมตัวละครในนวนิยายประกอบด้วยชายจริง หญิงแท้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทของพระเอกและนางเอก ดังนั้น การปรากฏตัวละครที่มี ลักษณะเป็นคนรักร่วมเพศ นอกจากจะสะท้อนให้เห็นความเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างเด่นชัด แล้ว ยังทำให้นวนิยายเรื่องนั้นแสดงภาพได้ใกล้เคียงกับชีวิตจริงมากยิ่งขึ้น อันนับได้ว่าเป็น ก้าวใหม่อีกก้าวหนึ่งของนวนิยายไทยในด้านการพัฒนาเนื้อหา นอกจากนี้ยังอาจกล่าวได้ว่าการสร้างตัวละครลักษณะนี้ นับว่าได้เปิดทางให้กับนวนิยายไทย เกิดเป็นแนวใหม่ซึ่งตรัสศิลป์ บุญขจร เรียกว่า เป็นนวนิยายแนวจิตวิทยา¹ เนื่องจากนักเขียนจำเป็นต้องใช้จิตวิทยาเป็น พื้นฐานในการสร้างตัวละครให้มีความลุ่มลึก ซึ่งความลุ่มลึกนี้จะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ ความสามารถส่วนตัวของนักประพันธ์

ความสำคัญของการศึกษา

เนื่องจากการนำเรื่องรักร่วมเพศมาใช้ในนวนิยายไทยนับว่าเป็นความใหม่อย่างยิ่ง เป็นแนวการเขียนที่มิได้ปรากฏอย่างเด่นชัดมาก่อน หากเพียงแพร่หลายอย่างมากหลัง พ.ศ. 2516 สิ่งที่น่าสนใจว่าด้วยองค์ประกอบใดที่ผลักดันนักเขียนให้เกิดความคิดเช่นนี้ และ เพราะเหตุที่นวนิยายกับสังคมมีความสัมพันธ์ต่อกัน จึงนำศึกษาย่างยิ่งถึงผลกระทบของงานเขียนแนวใหม่ที่มีต่อสังคม หรือผลกระทบของสังคมที่มีผลต่อนักเขียนผู้ผลิตงานเขียน นอกจากนี้ การนำเรื่องรักร่วมเพศซึ่งยังไม่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปในสังคมมาใช้ในการเขียน นับว่าเป็น การเปิดทางใหม่ให้แก่วรรณกรรม* ประกอบกับยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้มาก่อน

¹ ตรัสศิลป์ บุญขจร, นวนิยายไทยในรอบทศวรรษ : ข้อสังเกตบางประการ, หน้า 54.

* เล็กจิตร จันทิมารธ สรุปลักษณะนวนิยายไทย ใน ท่อนหนังสือ (กรุงเทพฯ-มหานคร : สำนักพิมพ์คัมภีร์, 2519), หน้า 83-101.

ดังนั้นคือ แต่เดิมนั้นงานเขียนส่วนใหญ่มีลักษณะ

1. งานเขียนของกลุ่ม "พาดิน" ซึ่งพัฒนามาจากเรื่องสัจกร, วงศ์ ๆ บทเคঁรำ ก็เคঁรำมาก แค่นักแค่นเติมที่ ความบังเอิญเป็นส่วนสำคัญของเรื่อง เช่นนางเอกมี "ปาน" หรือ "แหวน" อันแสดงถึงความเป็นทนายทของตระกูลใหญ่

การนำหัวข้อนี้มาศึกษาในแง่พิจารณาถึงลักษณะทางสังคมและจิตวิทยา ซึ่งส่งผลกระทบถึงการเคลื่อนไหวของนวนิยาย อันเป็นการศึกษาวรรณคดีเปรียบเทียบทางหนึ่ง ซึ่งมีประโยชน์และคุณค่าในการศึกษาอย่างยิ่ง

วัตถุประสงค์และสัมมุติฐานในการศึกษา

การศึกษานี้มุ่งวิเคราะห์นวนิยายช่วง พ.ศ. 2516 - พ.ศ. 2525 ที่นำเรื่องรักร่วมเพศมาใช้ในการสร้างเป็นแก่นเรื่องและตัวละคร โดยมุ่งพิจารณาถึงการนำมาใช้และกลวิธีในการใช้ของผู้ประพันธ์ว่าเป็นอย่างไร เนื่องจากเรื่องรักร่วมเพศนับว่าเป็นวัตถุดิบใหม่ของวงการนวนิยายไทย ผู้วิจัยจึงประสงค์ที่จะศึกษาถึงเรื่องรักร่วมเพศทางทฤษฎีจิตวิทยาและทางสังคมประกอบการวิเคราะห์ เพื่อช่วยไข่มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างสังคมกับนวนิยายได้เด่นชัดขึ้น ตลอดจนศึกษาถึงลักษณะตัวละครรักร่วมเพศที่ปรากฏในนวนิยายว่ามีความใกล้เคียงกับทฤษฎีทางจิตวิทยาเพียงไร

2. งานเขียนในแบบจินตนิยายทั้งอิงประวัติศาสตร์และไม่อิงประวัติศาสตร์ ซึ่งได้อิทธิพลจากนวนิยายของเฮอรัโรเตอร์ แอ็กการ์ด
3. งานเขียนในแบบชีวิตครอบครัว ซึ่งมีกวนเขียนอยู่ภายในตระกูลสองสามตระกูล ส่วนใหญ่เน้นความรักความซิงต่อกัน เน้นกิจกรรมในครอบครัวเป็นสำคัญ
4. นวนิยายชีวิตต่างแดน
5. กลุ่มละทอนชีวิตชนบท
6. กลุ่มบุฉ่างผลาญ
7. การเขียนนวนิยายแบบอุดมคติของปัญญาชนเสรีนิยม
8. นักเขียนในกลุ่มผู้ตื่นใหม่ เล็กยอร์อ้างถึงข้อคิดของลูยาติ ลัว์ลิตส์คีร์ ซึ่งแสดงไว้ในบทความเรื่องแนวคิดของนักเขียนไทย 2488-ปัจจุบันว่า นักเขียนกลับไปเขียนเรื่องลักษณะพาฝันอีกเพียงเปลี่ยนพระเอกนางเอกให้เข้ากับสมัย เช่นเปลี่ยนพระเอกจากคุณพระ ระกา เป็น ดร.หนุ่มจบการศึกษาจากต่างประเทศ การดำเนินเรื่องจะเป็นลักษณะเดียว คือนักประพันธ์รู้เรื่องทุกอย่าง ตัวละครก็มีลักษณะ "ดี" และ "เลว" เกินไป
9. นักเขียนในกลุ่มศิลปินเพื่อชีวิต นักเขียนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่พัฒนามาจากสภาพที่เคยเป็นนักเขียนในกลุ่มอุดมคติมาก่อน เขียนเกี่ยวกับสังคมและปัญหาของสังคมหรือที่เรียกว่าเพื่อประชาชน

ลุ่มมติฐานในการศึกษาคือ นวนิยายกับสังคมมีความสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้ง เรา
สามารถศึกษาถึงลักษณะของสังคมได้จากนวนิยาย การกำเนิดตัวละครร่วมกันเพศอย่าง
แพร่หลายช่วง พ.ศ. 2516-พ.ศ. 2525 จึงเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม
ในเวลาเดียวกัน นวนิยายประเภทนี้ได้ส่งผลถึงสังคมด้วย โน้ตกระตุ้นให้คนในสังคม
เริ่มรับรู้ถึงสภาพเปลี่ยนแปลงนี้เพื่อเปิดใจให้กว้างขึ้นในการยอมรับ

ขอบเขตและวิธีการศึกษาวิจัย

ขอบเขตและข้อจำกัดในการศึกษา

1. ก่อน พ.ศ. 2516 นั้น มีนักเขียนนำเรื่องรักร่วมเพศมาใช้ในการแต่งเรื่อง
บ้างประปราย แต่ไม่ลึกซึ้ง ผู้เขียนจะนำมาแสดงให้เห็นถึงลักษณะการนำมาใช้โดยจะไม่
วิเคราะห์อย่างละเอียด เพราะจะมุ่งศึกษาถึงช่วงเวลาทีนวนิยายลักษณะนี้แพร่หลายอย่าง
ที่สุด คือช่วง พ.ศ. 2516-พ.ศ. 2525

2. นวนิยายที่ใช้ในการศึกษา เป็นนวนิยายที่คัดเลือกเฉพาะเล่มที่ได้รับการตีพิมพ์
เป็นรูปเล่มและจำหน่ายครั้งแรกในระหว่าง พ.ศ. 2516-2525 โดยเลือกเฉพาะเรื่อง
นำเรื่องรักร่วมเพศมาใช้อย่างชัดเจน โดยพิจารณาจากเนื้อหาของนวนิยายและลักษณะของ
ตัวละคร

นวนิยายที่นำเรื่องรักร่วมเพศมาใช้ช่วง พ.ศ. 2516-2525 ที่นำมาศึกษามีจำนวน
15 เรื่อง

3. ในการศึกษา ผู้เขียนเลือกเฉพาะนวนิยายเรื่องยาว ไม่รวมนวนิยายขนาดสั้น
เช่น เรื่องรักร่วมเพศที่ตีพิมพ์เป็นพ็อคเก็ตบุคขนาดเล็กราคาจำหน่าย ทั้งนี้เพราะเรื่องเหล่านี้มุ่ง
ผลทางธุรกิจการค้ำมากกว่าจะเน้นในแง่ศิลปะของการเขียน

ในการค้นคว้านี้ ผู้เขียนพบข้อจำกัดซึ่งเป็นอุปสรรคในการศึกษาประการหนึ่งคือ
เนื่องจากเรื่องรักร่วมเพศในอดีตถือว่าเป็นเรื่องเสื่อมเสีย แม้ปัจจุบันก็มีเพียงคนบางกลุ่ม
ที่ยอมรับ การค้นคว้าข้อมูลจึงเป็นไปได้ยากลำบากเพราะเป็นหัวข้อที่ไม่มีใครอยากเขียนถึง

ครั้นเมื่อคนเริ่มให้ความสนใจเรื่องรักร่วมเพศมากขึ้น ข้อความที่เขียนถึงมักปรากฏในนิตยสารต่าง ๆ ในหัวข้อที่ต้องการเรียกความสนใจจากนักอ่าน ซึ่งบางครั้งก็ยึดถือเป็นหลักฐานได้ ผู้เขียนจึงต้องรวบรวมข้อมูลจากบทความทางวิชาการบางบท ตลอดจนการอภิปรายโดยผู้รู้ต่าง ๆ ซึ่งข้อมูลนี้ในบางประการอาจเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคม ความบกพร่องสิ่งอาจมีบ้างด้วยข้อจำกัดดังกล่าว

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้า ใช้วิธีการศึกษาแบบวิจัยจากเอกสารและหนังสือ (Documentary Research) โดยมีขั้นตอนการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาเรื่องรักร่วมเพศในทางทฤษฎีสติวิทยา เพื่อความเข้าใจในลักษณะโดยทั่วไปของคนรักร่วมเพศ เพื่อนำมาใช้ประกอบการศึกษาวิธีสร้างตัวละครของนักเขียน
2. ศึกษาถึงความเป็นมาของรักร่วมเพศในสังคมไทย ตั้งแต่อดีตจนถึง พ.ศ. 2525
3. สืบหาวรรณคดีหรือนวนิยายที่นำเรื่องรักร่วมเพศมาใช้ก่อน พ.ศ. 2516 และ จาก พ.ศ. 2516-พ.ศ. 2525
4. วิเคราะห์ถึงกลวิธีของนักเขียนในการนำเรื่องรักร่วมเพศมาใช้ ตลอดจนดูถึงทัศนคติของผู้เขียนและจุดประสงค์ในการเล่นอ เรื่องประเภทนี้

นอกจากการศึกษาวิจัยจากเอกสารและหนังสือ ผู้เขียนใช้วิธีสัมภาษณ์ผู้ประพันธ์นวนิยาย และผู้ที่ เป็นรักร่วมเพศ เพื่อความเข้าใจและนำมาช่วยประกอบในการวิเคราะห์ให้ละเอียดยิ่งขึ้น

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงความเคลื่อนไหวของนวนิยายไทยที่นำแนวจิตวิทยามาใช้เป็นพื้นฐานในการสร้าง เรื่องและตัวละครกับปัญหาสังคมประเภทนี้

2. งานวิจัยนี้จะมีส่วนช่วยปัญหา อุปสรรคและกลวิธีในการแตงนวนิยายประเภท เล่นหรือแทรกที่คณะในเรื่องที่ยังไม่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

3. ทำให้มองเห็นทัศนคติตั้งแต่ปี 2516 เป็นต้นมาว่ามีความเปลี่ยนแปลง อย่างไร และความเปลี่ยนแปลงนั้น ลังผลกระทบต่อถึงวงวรรณกรรมโดยเฉพาะนวนิยาย ซึ่ง เป็นรูปแบบหนึ่งของวรรณกรรมที่ได้รับความนิยมอย่างสูง

4. เป็นการศึกษานวนิยายไทย โดยนำทฤษฎีทางจิตวิทยาและสังคมวิทยา มา ประกอบ อันเป็นแนวทางของวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ ซึ่งยังไม่เป็นที่แพร่หลาย การศึกษานี้ จึงอาจเป็นการศึกษาวรรณกรรมแนวหนึ่ง ซึ่งจะมีสิ่งเสริมการศึกษาวรรณกรรมให้สมบูรณ์ ยิ่งขึ้น

5. หัวข้อที่นำมามีศึกษานี้ นับว่า เป็นหัวข้อใหม่ ซึ่งไม่เคยมีผู้ใดทำการศึกษามาก่อน จึงจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจในเรื่องนี้ศึกษาในประเด็นอื่นต่อไป

ข้อตกลงเบื้องต้น

คำว่าแก่นเรื่อง ตัวละครเอก และตัวละครรองในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยใช้ ตามความหมายดังต่อไปนี้

แก่นเรื่อง หมายถึง ล่าระสำคัญที่ผู้แต่งต้องการเล่นต่อผู้อ่าน

ตัวละครเอก หมายถึง ตัวละครที่รับบทบาทเป็นนางเอกหรือพระเอกของเรื่อง หรือมีบทบาทในเรื่องเทียบเท่านางเอกและพระเอก

ตัวละครรอง หมายถึง ตัวละครที่มีบทบาทต่อยกกว่าตัวละครเอก แต่อาจมีความ สำคัญต่อเนื้อเรื่องพอประมาณ หรือมีเพียงผิวเผิน หาก ไม่ใช่นางเอกหรือพระเอก หรือมีบทเด่นเท่า ถือเป็น ตัวละครรองทั้งสิ้น